

ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΔΕΝ ΕΚΡΥΒΑΝ ΕΚΠΛΗΞΕΙΣ

Ισχυρίζομαι ότι οι δημοτικές και οι περιφερειακές εκλογές δεν έκρυβαν “εκπλήξεις”, όπως χαρακτηρίστηκαν ορισμένα από τα εκλογικά αποτελέσματα στον δημόσιο διάλογο και στις εκτιμήσεις των περισσότερων μέσω μαζικής ενημέρωσης.

Κατά τη γνώμη μου αισθάνονται “εκπλήξεις” όσοι κάνουν την υπόθεση εργασίας ότι οι σχέσεις Κεντρικής Διοίκησης – Περιφερειών – Δήμων είναι απολύτως ιεραρχικές σχέσεις και ότι αυτές επικαθορίζουν τις σχέσεις κεντρικών – περιφερειακών – τοπικών πολιτικών στελεχών και τελικά τις σχέσεις της πολιτικής κοινωνίας με την κοινωνία των πολιτών.

Ας δούμε μια άλλη οπτική που θα μας βοηθήσει να αντιληφθούμε την προοδευτική χειραφέτηση των πολιτικών στελεχών που οδηγεί στο φαινόμενο των “ανταρτών” υποψηφίων και στη συνεχή διεύρυνση των ανεξάρτητων υποψηφίων, καθώς και τα αποτελέσματα των περιφερειακών και των δημοτικών εκλογών που αποκλίνουν, πολλές φορές σημαντικά, από τις εικαζόμενες αντιστοιχίσεις με τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και το Σύνταγμα της χώρας μας, η πρωτοβάθμια και η δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελούν αυτοτελείς πολιτειακούς θεσμούς του ενιαίου πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας μας, που έχουν άμεση πολιτική νομιμοποίηση μέσω των εκλογών για την άσκηση του ρόλου τους σε δημοτικό και περιφερειακό επίπεδο και πρέπει να εξασφαλίζεται η προσήκουσα διοικητική και οικονομική αυτοτέλειά τους, στο πλαίσιο της συστημικής συνεργασίας τους κατά δημόσια πολιτική. Άλλωστε αυτή η συστημική συνεργασία και ο δημοκρατικός προγραμματισμός οδηγούν στη δικτυακή και όχι την ιεραρχική σχέση των διοικητικών επιπέδων και την Ψηφιακή Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση.

Το γεγονός αυτό, ακόμη και στα πρώτα χρόνια της Μεταπολίτευσης που υπήρχε έντονη κομματικοποίηση των αυτοδιοικητικών συνδυασμών, οδηγούσε τα κομματικά στελέχη που ήταν υποψήφιοι (ιδιαίτερα του ΠΑΣΟΚ, της Ν.Δ. και του ΚΚΕεσ.) να μην θεωρούν ότι είναι εντολοδόχοι μιας αυστηρά δομημένης ιεραρχικής κομματικής δομής. Όταν δε οι εσωκομματικές διαδικασίες άρχισαν να αγνοούν την κοινωνική δυναμική, προσπαθώντας να υπηρετήσουν τις βλέψεις που είχε η κομματική ηγεσία σε εθνικό επίπεδο, άρχισαν να φυτρώνουν οι “αντάρτες”.

Η τάση αυτή διευρύνθηκε με την εμφάνιση των ανεξάρτητων υποψηφίων που εξορκίζουν τα κομματικά χρίσματα και συνοδεύεται από τη μεγάλη κινητικότητα των πολιτών, οι οποίοι δεν είναι πλέον δεδομένοι του κόμματος που παραδοσιακά ψήφιζαν τα προηγούμενα χρόνια ή του κόμματος που

ψήφισαν την τελευταία φορά. Η τάση αυτή συνοδεύεται επίσης από μια παράλληλη αρνητική εξέλιξη, τη διεύρυνση της αποχής.

Επειδή όμως το επικοινωνιακό διακύβευμα των μέσων μαζικής ενημέρωσης έχει περιοριστεί στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο και τους συσχετισμούς των κοινοβουλευτικών κομμάτων και δεν μπορεί να συνυπολογίσει την πολυμορφία του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου, έχει ανακαλυφθεί “με το ζόρι” ένα καινούργιο χρωματιστό κουτάκι στην απεικόνιση των εκλογικών αποτελεσμάτων, το κουτάκι με «το χρώμα της κομματικής προέλευσης», που και αυτό όμως αντιμετωπίζει την απροθυμία των υποψηφίων να χρωματιστεί.

Είναι σαν να θέλουμε “με το ζόρι” ο ψηφοφόρος πίσω από το παραβάν να βλέπει οπωσδήποτε στο δημοτικό ή το περιφερειακό ψηφοδέλτιο που διπλώνει στον φάκελο τη φωτογραφία ενός αρχηγού κόμματος. Υποθέτω ότι συμβαίνει και αυτό, αλλά δεν είναι ο κανόνας.

Διαισθάνομαι ότι αρκετοί στο δημόσιο διάλογο δυσκολεύονται να αποδεχτούν τη σύνθετη πλέον πραγματικότητα και καταλήγουν στο να την απωθούν και να επιχειρούν να την προσαρμόσουν στα προκατειλημμένα και απλουστευτικά στερεότυπά τους.

Εύλογη συνέπεια αυτής της σύνθετης πραγματικότητας είναι οι “αντάρτες” περιφερειάρχες των πρόσφατων εκλογών και η σημαντική απόκλιση (προς τα πάνω ή προς τα κάτω) των ψήφων που έλαβαν οι υποψήφιοι δήμαρχοι και περιφερειάρχες σε σχέση με την εκλογική δύναμη του κόμματος που τους στήριξε ή από το οποίο έλκουν την κομματική καταγωγή τους.

Εκτιμώ ότι το μόνο οριζόντιο πολιτικό συμπέρασμα από την σύνθεση των μηνυμάτων της εκλογικής κάλπης είναι ότι τελικά δεν ωφελήθηκε η πολιτική προσπάθεια έντονης κομματικοποίησης των εκλογών των δεκατριών περιφερειών και των δύο μεγάλων δήμων και ότι εφεξής πρέπει να αναγνωρίζεται η ιδιοπροσωπία της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης ως αυτοτελών πολιτειακών θεσμών.